

Nr 305.

Av herr **Olausson**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om allmän pensionsförsäkring m. m.*

Med anledning av kungl. propositionen nr 126 med förslag till lag om allmän pensionsförsäkring och till lag om ändrad lydelse av 17 kap. 12 § handelsbalken får undertecknad härmed föreslå följande ändringar och tillägg i nämnda förslag:

I förslaget finnes ej något undantag gjort varigenom värnpliktig skall vara befriad från att erlägga pensionsavgift under det år han fullgör sin värnplikt. Redan nu får man höra klagomål över, att värnpliktig är skyldig att erlägga den personliga skatten för det år han fullgör sin värnplikt. Denna klagan kommer säkerligen och med fullt fog att bliva större, om värnpliktig skall åläggas betala pensionsavgift det år han fullgör sin värnplikt. Det torde ej håller vara riktigt att kommunen skall vara skyldig erlägga trekronorsavgiften för dem, som under värnpliktsåret ej själva förnå erlägga sin avgift. Då kommunen dessutom enligt förslaget skall ha rätt att framdeles av den värnpliktige uttaga den avgift kommunen under hans värnpliktsår för honom erlagt, bliver den värnpliktige även i detta fall skyldig erlägga avgiften för värnpliktsåret. Riktigast synes mig vara, att staten helt och hållet åtager sig erläggandet av den lägre pensionsavgiften för det år, de värnpliktige fullgöra sin värnplikt, och att statens betalningsskyldighet utgår för helt år och då för det år under vilket den huvudsakliga delen av värnplikten fullgöres. Det synes mig även vara i överensstämmelse med billiga och rättvisa krav, att staten, då den under ett helt år eller större del därav tager den värnpliktiges arbetskraft i anspråk så gott som utan ersättning, även fullgör hans skyldighet i fråga om pensionsavgifternas erläggande.

Uti förslaget 6 § föreskrives bland annat, att pensionstillägget skall utgå med 150 kronor för man och 125 kronor för kvinna, samt att pensionstagare, som erlagt de högre avgifterna endera 8 eller 13 kronor tillkommer förhöjning i pensionstillägget av 1 % för varje år, som det

högre pensionsbeloppet inbetalts. Denna höjning i pensionstillägget kan sålunda i bästa fall uppgå till 75 kronor.

Det sålunda i förslaget upptagna till vissa pensionstagare utgående högre pensionstillägget synes mig ej vila på rättvis grund. Om en person, med andliga eller kroppsliga gåvor klen utrustad, under sin krafts dagar ej kan förvärva sig större inkomst årligen än 5, 6 à 7 hundra kronor och följaktligen ej förmår erlægga högre pensionsbidrag än 3 kronor årligen, kommer ej i åtnjutande av högre pensionstillägg än 150 kronor. Däremot kan en person, som kunnat förskaffa sig en årlig inkomst av minst 800 kronor, om han ordentligt inbetalt 8 kronor om året erhålla ett pensionstillägg vid 67 års ålder av 225 kronor. Till den person, som sålunda på grund av ringare kropps- eller själsförmögenheter framlevat sitt liv i fattigdom skall stat och kommun lämna ett lägre pensionsbidrag än till den, som på grund av lyckligare förhållanden förmått förvärva sig en högre årsinkomst.

Mig synes snarare, att den som under sin krafts dagar haft en större inkomst, borde hava kunnat spara något, för att om han så önskar, bereda sig en drägligare tillvaro på ålderdomen och därigenom lättare kunna undvara det högre pensionstillägget, än den som dragit sig fram i livet med små inkomster och ej förmått erlægga de högre pensionsavgifterna. Den i bättre ställning varande kan även med frivilliga bidrag på sätt i 34 § stadgas komma i åtnjutande av högre pension, men stat och kommun böra ej därtill bidraga. Som skäl för Kungl. Maj:ts förslag härutinnan har framhållits, att det skulle tjäna som sporre för ordentligt inbetalande av de högre avgälderna. Häremot må framhållas, att då staten betalar alla avgifterna för förvaltningen och dessutom enligt gjord beräkning alla de avgifter, som erläggas av personer, som av förmögenhetsskäl eller förtidig död aldrig bliva i behov av pension, komma de övriga pensionstagarna till godo, så synes det mig häri ligga en fullt tillräcklig fördel och uppmuntran till ett ordentligt erläggande av de högre pensionsavgifterna. Genom borttagande av den i förslaget upptagna förhöjningen i pensionstillägget för de pensionstagare, som erlagt de högre pensionsavgifterna, skulle en besparing göras av en och en halv million kronor årligen, vilka rätteligen böra användas till en höjning av pensionstillägget för alla pensionstagare, som äro berättigade till dylikt tillägg. Enligt de statistiska beräkningarna, som ligga till grund för förslaget torde hela antalet invalider berättigade till pension utgöra 72,900 män och 184,500 kvinnor. En ökning av det föreslagna pensionstillägget med tio kronor för man och fem kronor för kvinna skulle i det närmaste medföra samma utgifter för staten, som den minskning

i statens utgifter borttagandet av förut omnämnda höjning i pensions-tillägget skulle medföra.

Angående uppskattningen av vissa naturaförmåner stadgas i 7 §, att årliga värdet av bostad ej må uppskattas till lägre belopp än 50 kronor. Denna bestämmelse synes mig böra ur förslaget utgå. Det finnes nämligen på landsbygden många orter, där en nödortftig bostad ingalunda kan anses vara värd 50 kronor om året. Mångenstädes bebos stugor, vars värde ej överstiger 200 kronor och vars underhåll ådrager innehavaren avsevärda kostnader. Då förmånen av en dylik bostad ej torde kunna sättas till högre belopp än 10 kronor årligen, så synes mig lämpligast, att ifrågavarande bestämmelse ej intages i en eventuellt blivande lag.

På grund av vad jag sålunda anfört får jag härmed vördsamt hemställa, att Riksdagen måtte besluta, att det av Kungl. Maj:t framlagda förslag till lag om allmän pensionsförsäkring ändras därhän, att 5 § får följande lydelse:

Pensionsavgift erlägges ej av någon för år före det, under vilket han fyller 16 år, eller efter det under vilket han fyllt 66 år, eller för år för vilket han icke är i riket mantalsskriven. Pensionsavgift erlägges ej heller av den som är till arbete varaktigt oförmögen. För det år värnpliktig fullgör huvudsakliga delen av sin värnplikt, utgår hans pensionsavgift av statsmedel.

Från avgiftsplikt undantages jämväl etc. — — —
— — — — — denna lag.

att 6 § 3 mom. kommer att lyda:

Pensionstillägget utgår för år räknat i fråga om pensionstagare som ej åtnjuter någon inkomst, för man 160 och för kvinna 130 kronor och i fråga om pensionstagare, som åtnjuter inkomst nämnda belopp med avdrag av halva årsinkomsten.

Och att 7 § 2 mom. får följande lydelse:

Där inkomst helt eller delvis utgöres av naturaförmåner, iakttages, att för den, som av inkomsten har full om än torftig försörjning, årsinkomsten ej må uppskattas till lägre belopp än till 300 kronor för man och 250 kronor för kvinna och att där inkomsten ej

räcker till full försörjning, årsinkomsten uppskattas till motsvarande lägre belopp.

Där uppskattningen ej kan ske med ledning av dessa bestämmelser, verkställs densamma efter de i orten gällande priser, eller efter andra grunder, som finnas tillämpliga.

Stockholm den 12 april 1913.

Carl L. Olausson.
